MUT

— "Mute" 2002 —

de Gene Wolfe

Traducerea: Antuza Genescu

Jill nu era sigură că se afla într-un autobuz, deşi avea aceeaşi formă şi culoare. Întâi şi-ntâi (îşi zise ea), Jimmy şi cu mine suntem singurii pasageri. Dacă e un autobuz de şcoală, unde sunt copiii? Şi dacă e unul în care plăteşti la urcare, de ce nu se urcă nimeni? Mai mult, a trecut pe lângă indicatorul de staţie şi n-a oprit.

Şoseaua era îngustă, crăpată şi spartă; vehiculul avansa greoi. Crengile copacilor se aplecară asupra lui, ascunzând razele soarelui, se dădură la o parte înduplecate câteva clipe, apoi se aplecară la loc.

După câte se părea, pentru totdeauna.

Nu se zărea nici o maşină pe drum, nici camioane, nici SUV-uri, nici alte autobuze. Depăşiră o firmă ruginită, cu imaginea unei fete călare, dar nu văzură nici fete, nici cai. O căprioară cu ochi mari, inocenţi, stătea lângă un semn care arăta un ţap săltând şi se uita cum trece autobuzul lor (dacă asta era cu adevărat). Îi aminti lui de o poză dintr-o carte: o fetiţă cu păr blond şi cu braţul înconjurând gâtul unei căprioare. În poveste, copila dădea numai peste animale rele şi oameni vicleni, urâţi; autorul ilustraţiilor fusese drăguţ că-i dăduse fetei ocazia să se mai aline. Se uita de obicei mai întâi la celelalte poze, fascinată şi înspăimântată, apoi revenea la cea cu căprioara cu un sentiment de uşurare. Pe lume există şi lucruri rele, dar şi lucruri bune.

- Mai ţii minte când a căzut cavalerul de pe cal? îi şopti ea fratelui său.

- N-ai văzut în viaţa ta un cavaler. Nici eu.

- În cartea mea. Aproape toţi oamenii cu care se întâlnea fetiţa erau înspăimântători, dar îi plăcea de cavaler şi lui îi plăcea...

O întrerupse vocea şoferului:

- Chiar acolo-n dreapta-i îngropată mămica voastră, arătă cu degetul, tuşind.

Jill încercă să desluşească ceva, dar nu văzu decât copaci. Pe urmă încercă că şi-o amintească pe Mama. Nu-i venea în minte nici o imagine clară, nici un glas, nici un cuvânt. Existase o mamă. A lor. A ei. O iubise pe mama şi Mama o iubise pe ea. N-o să uite niciodată, îşi promisese. Aşa ceva nu se putea îngropa.

Copacii dispărură, iar în locul lor apăru un zid de piatră cu

o poartă mare de fier, cu bare răsucite, flancată de coloane de piatră, de pe care îi priveau fioros lei de piatră, ghemuiţi. Pe placa de fier de pe bare scria: POPLAR HILL[1].

Poarta, placa, leii şi coloanele dispărură cât ai clipi. Zidul nu se mai termina, apărat de copaci şi în faţă şi în spate. Anini în faţă, arţari şi mesteceni în spate, hotărî ea. Nici urmă de plopi.

- Am citit vreodată cartea ta de poveşti?

Jill îi răspunse scuturând din cap.

- Nici nu mi-am închipuit. Am tot vrut, dar n-am mai apucat. Ţi-a plăcut?

Văzându-i expresia, Jimmy o cuprinse cu braţul.

- N-a dispărut pentru totdeauna, Jelly. Bine? Poate c-o să ţi-o trimită.

În timp ce-şi ştergea lacrimile, autobuzul se abătuse de la drum şi acum se târa pe o cale de acces şerpuitoare şi îngustă, printre arbori. Încetini la o curbă, apoi încetini mai mult. Coti din nou. Desluşi o casă mare prin parbriz. Un bărbat în jachetă de tweed stătea la ceea ce părea a fi intrarea din spate şi fuma pipă.

Şoferul tuşi şi scuipă.

- Asta de-aci e locu' tăticului vostru, îi anunţă. Tre' să fie şi el pe-aci, pe undeva, o să se bucure când vă vede. Să fiţi cuminţi, să nu-i pară rău că s-a bucurat, m-aţi auzit?

Jill răspunse cu o înclinare a capului. Autobuzul frână, se opri şi se deschise uşa.

- Aci coborâţi. Să nu vă uitaţi genţile.

Şi dacă nu i-ar fi adus aminte, fetiţa tot nu şi-ar fi uitat-o. Ţinea în ea toate bunurile lumeşti pe care avusese voie să le ia, aşa că o luă de jos cu greu. Fratele ei coborî înainte cu geanta lui, iar uşa se închise în spatele lor.

Jill privi lung intrarea din spatele casei.

- Tata a fost aici, rosti ea. L-am văzut.

- Eu nu.

- Stătea şi ne aştepta în faţa uşii.

Băiatul înălţă din umeri.

- Poate că a sunat telefonul.

În spatele lor, autobuzul dădu înapoi, înainte, iar înapoi şi o luă pe drumul de acces. Jill îi făcu semn cu mâna.

---

[1] „Dealul cu plopi” (n. tr.).

- Stai! Stai puţin!

Şoferul nu dădu nici un semn c-ar fi auzit-o.

- Ar trebui să intrăm în casă. Poate ne aşteaptă înăuntru, zise băiatul şi porni.

- Dacă-i încuiată?

Îl urmă neîncrezătoare. Uşa nu era încuiată, nici măcar închisă bine. Pe podeaua din bucătărie zăceau împrăştiate frunze, de parcă cineva lăsase uşa deschisă ore întregi şi vântul le gonise înăuntru. O închise bine în spatele ei.

- Poate că s-a dus (vocea fratelui ei se înăspri brusc) în faţă.

- Dacă ar vorbi la telefon, l-am auzi.

- Nu şi dacă ar asculta ce spune cealaltă persoană, comentă fratele ei, sătul de bucătărie. Hai să mergem.

Dar nu-l urmă. Văzu un aragaz electric cu ochiuri incandescente, mai roşii decât focul, un frigider, în care găsi o bucată de brânză şi două sticle de bere, şi o cămară plină cu conserve. Zări o mulţime de vase, oale, tigăi, cuţite, linguri şi furculiţe.

Fratele ei se întoarse.

- Merge televizorul în camera din faţă, dar nu e nimeni acolo.

- Tata trebuie să fie pe undeva. L-am văzut.

- Eu nu.

- Păi, eu da.

Îl urmă pe fratele ei pe un coridor lat, cu ferestre înalte şi întunecoase pe o parte, pe lângă uşa imensă a sufrageriei, unde nu mânca nimeni, apoi în camera de zi, luminoasă, în care ar fi putut parca vreo şase autobuze.

- Un om a făcut asta, zise ea, privind în jur.

- Ce?

- Ce vezi aici. A ales mobila, covoarele, totul.

- Uită-te acolo, îi arătă fratele ei cu degetul. Un scaun făcut din corn. Grozav!

- Da. Numai că eu nu l-aş fi cumpărat. O cameră e... E o ramă şi oamenii din ea sunt poze.

- Eşti nebună.

- Ba nu, scutură din cap în semn de autoapărare.

- Zici că tata a cumpărat astea să-l facă să arate bine.

- Ca să dea bine. Nu-i poţi face pe oameni să arate bine. Dacă nu arată bine, asta e. N-ai ce face. Dar poţi să-i faci să dea

bine şi asta-i mai important. Oricine dă bine la locul potrivit. Dacă ai avea fotografia tatei...

- N-o am.

- Dac-ai avea-o. Şi ai vrea s-o înrămezi. Vânzătorul de la magazinul de rame te invită să alegi ce vrei. Ai alege una frumoasă, neagră, cu flori de argint?

- La naiba, nu!

- Vezi? Dar mie mi-ar plăcea să am o fotografie de-a mea într-aşa o ramă.

- O să-ţi aduc eu una într-o zi, rosti băiatul zâmbind. Ai văzut televizorul?

- Imediat ce-am intrat. Dar n-auzi ce spune omul ăla, pentru că sonorul e dat la minimum.

- Atunci tata poate că totuşi vorbeşte la telefon.

- În altă cameră?

Aparatul se afla pe o măsuţă lângă televizor; Jill ridică receptorul şi-l duse la ureche.

- Ce se întâmplă? Îl auzi?

- Nu, răspunse şi puse uşor receptorul în furcă. Nu se aude nimic. Nu e conectat.

- Atunci tata nu vorbeşte la telefon în altă cameră. Nu era logic, dar se simţea prea obosită să-l contrazică.

- Nici nu cred că-i aici, adăugă fratele ei.

- Televizorul e aprins, spuse Jill şi se aşeză pe un scaun de lemn ceruit, cu perne maro-portocalii. Tu ai aprins lumina?

Jimmy scutură din cap.

- De altfel, l-am văzut. Stătea în prag.

- Bine.

Băiatul tăcu. Înalt şi blond, ca Tata, avea un chip care îşi găsea încet adevărata formă într-o expresie de seriozitate.

- Aş fi auzit maşina dacă ar fi plecat. Am stat intenţionat cu urechile ciulite.

- Şi eu.

Fata nu rosti nimic, dar simţea în casă o prezenţă care te obliga să asculţi. Ascultă, ascultă. Tot timpul.

MUT, scria pe ecran, şi nu se auzea nici un sunet.

- Aş vrea să ştiu ce zice bărbatul ăla de la televizor, îi spuse fratelui ei.

- E dat la minimum şi nu găsesc telecomanda. Am căutat-o.

Jill tăcu, se lipi de perna maro-portocalie de pe scaun şi fixă ecranul. Scaunul îi dădea senzaţia că era înconjurată de un zid de apărare, oricât de mic.

- Vrei să schimb canalul?

- Ai zis că nu găseşti telecomanda.

- Există butoane.

Băiatul trase de o uşiţă prinsă în balamale într-o parte a ecranului. Pornit, oprit, înainte, înapoi, mai tare, mai încet. Dar nici un buton MUT.

- N-avem nevoie de un asemenea buton, şopti ea, ne trebuie unul de NE-MUT.

- Vrei să schimb canalul? Uite.

Mută şi nimeri un ecran gri, cu dungi ondulate şi cuvântul „mut”, cu galben, într-un colţ, dar la postul următor, o femeie drăguţă şi prietenoasă stătea la masă şi vorbea. Într-un colţ, acelaşi cuvânt cu galben. Femeia ţinea un creion tot galben, cu vârf foarte ascuţit, şi se juca cu el în timp ce vorbea. Jill ar fi preferat ca ea să scrie ceva.

Postul următor arăta o stradă aproape pustie şi MUT cu galben. Aproape pustie, pentru că pe jos stăteau întinse două persoane, un bărbat şi o femeie. Zăceau nemişcate.

- Vrei să te uiţi la asta?

Jill scutură din cap.

- Dă înapoi la bărbatul la care se uita şi Tata.

- Primul?

Fata confirmă cu o înclinare a capului. Canalele se derulară înapoi.

- Îţi place...

Fratele ei se opri la mijlocul propoziţiei. Secundele se târau, temătoare şi parcă vinovate.

- Eu... rosti sora lui.

- *Sst*! E cineva la etaj. Auzi?

Jimmy ţâşni afară din cameră. Fata, care nu auzise nimic, murmură pentru sine:

- Nu-mi place deloc de el. Dar vorbeşte mai rar ca femeia şi cred c-aş putea să învăţ să-i citesc de pe buze dacă m-aş uita mai mult.

Făcu mai multe încercări şi, între timp, căută telecomanda.

Nu era nimeni la etaj, doar un dormitor mare cu două

pătuţuri, unul la peretele din est, celălalt la peretele din sud, trei ferestre şi două măsuţe de toaletă. Băiatul ar fi vrut o cameră numai pentru el; dar fata, îngrozită la gândul de a rămâne singură pe întuneric, îi promisese că încăperea va fi doar a lui şi ea nu va avea nici una, că va mătura şi va şterge de praf în locul lui în fiecare zi şi că-i va face patul.

El acceptă fără tragere de inimă.

Mâncară chili din conservă în prima seară şi terci de ovăz a doua zi dimineaţa. Casa, descoperiră ei, avea trei etaje şi paisprezece camere, cincisprezece, dacă socoteai şi cămara. Televizorul, pe care Jill îl stinsese când ieşi din cameră ca să pregătească cina, era aprins din nou, tot cu sonorul la minimum.

Mai era şi un garaj cu două maşini. Băiatul îşi petrecu toată după-masa căutând cheile, dar nu le găsi. Nu găsi nici un fel de chei.

În camera de zi, bărbatul din televizor care vorbise (neauzit) nu se oprise nici acum. Jill îşi petrecu mai tot timpul urmărindu-l şi, în cele din urmă, trase concluzia că era o înregistrare. Ultima lui remarcă (pe care o făcea îndreptând privirea spre biroul lucios) era imediat urmată de prima.

În seara aceea, în timp ce pregătea cârnaţi şi salată de cartofi din conservă, îl auzi pe fratele ei strigând „Tată!”, urmă trântitul unei uşi şi zgomot de picioare alergând.

O luă şi ea la fugă şi-l ajunse din urmă tocmai când privea printr-o uşă întredeschisă îngustă, care dădea în coridorul din spate.

- L-am văzut! Stătea acolo şi se uita fix la mine.

Intrarea îngustă ducea la nişte scări întunecate, la fel de înguste.

- Pe urmă l-am auzit trântind uşa. Ştiu că pe asta a trântit-o. Asta trebuie să fie!

Jill privi în jos, nedumerită de curentul care trăgea prin uşă, rece, umed şi fetid.

- Arată ca o pivniţă.

- *Este* pivniţa. Am coborât în ea de mai multe ori, dar n-am descoperit niciodată de unde se aprinde lumina. Mi-am tot zis c-o să găsesc o lanternă şi-o să cobor din nou.

Băiatul porni în jos pe scări, dar se răsuci mirat când se aprinse un bec slab, agăţat de o sârmă.

- Cum ai reuşit?

- Comutatorul e aici în hol, pe peretele din spatele uşii.

- Păi, hai odată! Nu vii?

Fata îl urmă.

- Aş vrea să ne întoarcem în locul ăla.

Fratele ei n-o auzi. Sau, dac-o auzi, preferă s-o ignore.

- E aici jos, undeva, Jelly... trebuie să fie. Cu noi amândoi după el, nu se mai poate ascunde.

- Nu mai e şi altă ieşire?

- Nu cred. N-am stat niciodată prea mult aici. Era foarte întuneric şi mirosea urât.

Găsiră sursa mirosului în spatele unor rafturi, pe care se înghesuiau unelte şi cutii de vopsea. Cadavrul intrase în putrefacţie şi avea hainele pătate. În unele locuri, carnea se despicase, în altele, căzuse. Băiatul dădu la o parte resturi de lemn, o stropitoare de grădină, câteva sticle şi căni de pe rafturi, ca să ajungă mai multă lumină la trupul neînsufleţit de pe podea; după un minut-două, Jill îl ajută şi ea.

După ce făcură tot ce le stătu în puteri, el întrebă:

- Cine-a fost?

- Tata, şopti fata.

Apoi se răsuci pe călcâie şi urcă scările, se spălă pe mâini şi pe braţe la chiuveta din bucătărie şi se aşeză la masă; rămase aşa până auzi uşa pivniţei închizându-se şi fratele ei veni lângă ea.

- Spală-te, îi spuse ea. Ar trebui să facem câte o baie, serios. Amândoi.

- Atunci hai să facem.

La etaj erau două băi. Jill o folosi pe cea mai apropiată de camera lor, Jimmy, pe cealaltă. După ce se spălă şi se şterse, fata îşi puse un halat care trebuie să fi fost cândva al mamei, ridicându-l din talie şi înnodând cordonul strâns, să nu mături podeaua cu poala. Astfel îmbrăcată, duse hainele celelalte la parter, în spălătorie, şi le vârî în maşină.

În camera de zi, bărbatul de pe ale cărui buze încercase să citească dispăruse. Ecranul gri rămase gol, în afară de cuvântul MUT, care sclipea galben. Găsi panoul pe care i-l arătase fratele ei. Celelalte canale pe care comută erau tot goale, tot gri, tot fără sonor.

Apăru şi fratele ei, în chiloţi şi pantofi.

- Nu mănânci? o întrebă.

- Mai târziu. Nu mi-e foame.

- Te superi dacă eu mănânc?

Jill ridică din umeri.

- Crezi că-i Tata, nu? Ce-am găsit în pivniţă.

- Da. N-am ştiut că aşa arăţi când mori.

- L-am văzut. La început nu te-am crezut. Dar l-am văzut cu ochii mei, a închis uşa pivniţei. L-am auzit.

Fata nu spuse nimic.

- Crezi c-o să-l mai vedem?

- Nu.

- Aşa, pur şi simplu? A vrut să-l găsim, şi l-am găsit, numai atât a vrut?

- Ne spunea că e mort, vorbea Jill cu glas plat, fără intonaţie. A vrut să ştim că nu mai e pe-aici să ne-ajute. Acum ştim. Nu mănânci?

- Ba da...

- Dacă mai stai puţin, mănânc şi eu cu tine. Ai văzut că nu mai merge televizorul?

- Nici înainte nu mergea.

- Poate. Mâine plec în oraş. Mai ţii minte poarta pe lângă care am trecut cu autobuzul?

Băiatul dădu afirmativ din cap.

- Poplar Hill.

- Exact. Mă duc până acolo. Poate că-i descuiată, să treacă maşinile prin ea. Dacă nu e, o să mă caţăr cumva pe zid. E înconjurat de copaci şi nu-i prea înalt. Aş vrea să vii cu mine, dar dacă nu vrei, eu merg oricum.

- Mergem amândoi. Acum hai să mâncăm.

Porniră a doua zi de dimineaţă, după ce închiseră uşa de la bucătărie, dar se asigurară că nu e încuiată. O luară în jos, pe drumul de acces lung, şerpuitor, pe care urcase autobuzul. Când casa se văzu tot mai puţin, Jill se opri şi privi înapoi.

- Parcă fugim de acasă, rosti ea.

- Nu fugim, zise fratele ei.

- Nu ştiu.

- Lasă că ştiu eu. Ascultă, aceea e casa noastră. Tata a murit, aşa că e a ta şi a mea.

- Nu-mi trebuie, replică ea, dar, când clădirea dispăru de tot din vedere, adăugă: E singura pe care-o avem.

Drumul era lung, dar nu nesfârşit, iar la capătul lui, şoseaua - dacă i se putea spune aşa - se întindea la stânga şi la dreapta, liniştită şi pustie.

- Mă gândeam că, dacă trec maşini, le putem facem semn, rosti băiatul. Sau poate că trece autobuzul.

- A crescut iarbă prin crăpături.

- Da, ştiu. Pe aici, Jelly.

Jimmy porni înainte cu cea mai serioasă expresie, ca întotdeauna, şi foarte, foarte hotărât. Fata ţopăi în spatele lui.

- Vii la Poplar Hill cu mine?

- Dacă reuşim să oprim o maşină sau un camion sau altceva, mă duc cu ei, dacă mă iau. Vii şi tu.

Jill scutură din cap.

- Dacă nu reuşim, mă duc la Poplar Hill, cum zici tu. Poate găsim pe cineva acolo să ne ajute.

- Sunt convinsă c-o să găsim pe cineva, încercă fata să pară mai încrezătoare decât era.

- Nu se mai vede nici o imagine la televizor. Am încercat toate canalele.

La trei paşi în faţa ei, băiatul nu privi înapoi.

- Şi eu.

Fata minţea, nu le încercase chiar pe toate.

- Înseamnă că nu mai e nimeni la posturile de televiziune. La nici unul.

Fratele ei îşi drese glasul şi dintr-odată vorbi mai gros, ca adolescenţii cu vocea în schimbare.

- Nici un om viu, oricum.

- Poate că mai trăieşte cineva care nu ştie cum să pornească aparatele, presupuse Jill. Poate că nu este curent, adăugă ea după o clipă.

Băiatul se opri şi întoarse capul.

- La noi este.

- Înseamnă că mai trăiesc şi alţi oameni. Asta ziceam.

- Exact! Şi mai înseamnă că s-ar putea să treacă o maşină pe-aici, asta ziceam *eu.*

O tufă mică, verde şi proaspătă, creştea dintr-o fisură în şosea. La vederea ei, Jill avu impresia că o forţă străină şi imposibil de cunoscut le auzise vorbele şi încerca să le arate, cu blândeţe, că se înşelau. Se cutremură şi adună în gând toate argumentele care susţineau că tufa se înşela, nu ei.

- În locul acela am văzut oameni vii. Nici şoferul nu avea nimic.

Poarta de fier era tot acolo, aşa cum o zărise cu o zi înainte, graţioasă şi solidă, între coloanele de piatră. Leii mârâiau şi azi din vârful lor, iar pe placa de tablă de pe bare tot POPLAR HILL scria.

- E încuiată, o anunţă fratele ei.

Scutură încuietoarea ca să-i dovedească - un lacăt uriaş de alamă, care părea nou.

- Trebuie să intrăm.

- Bineînţeles. O să mă duc de-a lungul zidului, vezi? O să caut un loc pe unde să mă caţăr sau poate că s-a dărâmat pe undeva. Când găsesc ceva, vin să-ţi spun.

- Vreau să te însoţesc.

Frica o cuprinse rece, ca o pală de vânt. Dacă Jimmy pleca şi nu-l mai vedea niciodată?

- Ascultă. Acasă aveai de gând să faci asta de una singură. Dacă poţi s-o faci de una singură, atunci poţi să rămâi aici zece minute şi să te uiţi după maşini. *Să nu vii după mine!*

Nu merse după el. Dar peste o oră, când fratele ei apăru tot zgâriat şi murdar şi vru să-i vorbească prin poartă, îl aştepta de cealaltă parte a zidului.

- Cum ai intrat? o întrebă, când fata apăru lângă el.

Jill ridică din umeri.

- Mai întâi zi-mi tu. Cum ai intrat?

- Am găsit un copăcel putred şi căzut. Era destul de mic să-l târâi, dacă nu încercam să-l ridic. L-am proptit de zid, m-am urcat pe el şi am sărit pe partea cealaltă.

- Atunci nu mai poţi să ieşi, îi spuse Jill şi porni pe un drum care se depărta de poartă.

- Găsesc eu o cale. Tu cum ai intrat?

- Printre bare. Dar sunt cam strâmte şi ruginite. Nu cred c-ai încăpea. Am aşteptat aici o groază de vreme, adăugă ea, puţin răutăcioasă.

Aleea privată urca pe un deal printre şiruri de copaci zvelţi, care-i amintiră lui Jill de fotomodelele îmbrăcate în rochii verzi la parada modei. Uşa masivă a casei pătrate din vârful dealului era încuiată; iar când fratele ei bătu în ea cu inelul mare de alamă, dinăuntru nu se auzi decât ecoul, oricât de tare izbi cu el. Butonul drăgălaş, de culoarea perlei, pe care apăsă,

produse doar nişte sunete îndepărtate, care nu aduseră pe nimeni la uşă.

Uitându-se pe fereastra din stânga intrării, văzu un scaun de lemn cu perne maro-portocalii şi un ecran gri de televizor. Într-un colţ, cuvântul MUT, scris cu litere galbene strălucitoare.

Dădură ocol casei şi găsiră uşa de la bucătărie descuiată, aşa cum o lăsaseră. Jill tocmai scotea carnea tocată de vită din tigaie, când se stinseră luminile.

- Asta înseamnă că nu mai mâncăm mâncare gătită, îi spuse fratelui ei. Aragazul e electric.

- O să se aprindă la loc, o asigură băiatul, încrezător. Dar nu se întâmplă.

Când veni noaptea, Jill se dezbrăcă în dormitorul întunecos pe care şi-l aleseseră, în casa fără lumină, împăturind hainele pe care nu le vedea şi aşezându-le cât de bine putu pe un scaun invizibil, înainte de a se vârî în aşternut.

Călduţ şi gol, veni şi fratele ei, în clipa următoare.

- Ştii, Jelly, îi spuse când o trase lângă el, cred că suntem singurii oameni care mai trăiesc în toată lumea.

[*Originally published in 2002 (?!) and in „Starwater Strains", Aug 2005*]